

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“МІСЦЕВІ ФІНАНСИ”
(для бакалаврів, спеціалістів)

МАУП

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2010

Підготовлено професором кафедри фінансів і статистики *Г. І. Філіною*

Затверджено на засіданні кафедри фінансів і статистики
(протокол № 11 від 16.02.06)

Перезатверджено на засіданні кафедри фінансів статистики
(протокол № 12 від 25.02.09)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Філіна Г. І. Навчальна програма дисципліни “Місцеві фінанси” (для бакалаврів, спеціалістів). — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. — 19 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Місцеві фінанси”, вказівки до виконання контрольної роботи, теми контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2010
© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2010

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Курс “Місцеві фінанси” має на меті вивчення фінансів місцевого самоврядування як особливої форми суспільних відносин з формування грошових фондів, призначених для виконання місцевими органами своїх бюджетних повноважень. У результаті вивчення курсу студенти отримують базові знання з організації і функціонування фінансів місцевих бюджетів у взаємозв’язку з Державним бюджетом у бюджетній системі України. Вивчення дисципліни дасть змогу фахівцю послідовно скласти цілісне уявлення про бюджетну систему держави, правильно розуміти закономірності у сфері фінансових відносин держави, місцевих органів, господарства та населення; визначати методи управління місцевими фінансами, що забезпечують їх використання, як одного з дійових важелів економічної політики місцевих органів самоврядування.

Дисципліна вивчається відповідно до навчального плану, програми, списку рекомендованої літератури, інших організаційно-методичних матеріалів МАУП.

Особливу увагу при вивченні курсу необхідно приділяти законодавчій основі функціонування державних фінансів в Україні, знання якої є обов’язковим.

Результатом вивчення дисципліни є контрольна робота у вигляді реферату на одну із зазначених тем.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН дисципліни “МІСЦЕВІ ФІНАНСИ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1	2
	Змістовий модуль I. Місцеві фінанси як складова фінансової системи України
1	Місцеві фінанси у складі фінансової системи України
2	Територіальна громада як суб’єкт економічної та фінансової діяльності
3	Система місцевих бюджетів України
4	Світовий досвід організації фінансів місцевого самоврядування

1	2
	Змістовий модуль II. Доходи і видатки місцевих бюджетів
5	Фінансові ресурси місцевого самоврядування
6	Видатки місцевих бюджетів
7	Міжбюджетні відносини в Україні
8	Управління фінансами на регіональному рівні
9	Фінанси підприємств комунальної власності
Разом годин: 108	

ЗМІСТ
дисципліни
“МІСЦЕВІ ФІНАНСИ”

Змістовий модуль I. Місцеві фінанси як складова фінансової системи України

Тема 1. Місцеві фінанси у складі фінансової системи України

Становлення і конституційне визнання органів місцевого самоврядування – передумови виникнення теорії місцевих фінансів як галузі фінансової науки. Історичний розвиток органів місцевого самоврядування. Специфічні ознаки місцевих фінансів. Елементи системи місцевих фінансів: видатки, доходи та способи їх формування, інститути місцевих фінансів (бюджети, податки, комунальний кредит тощо), суб’єкти та об’єкти фінансових відносин, фінансові відносини у межах фінансової системи. Вплив місцевих фінансів на економіку та соціальну сферу держави через функції місцевих фінансів. Функції місцевих фінансів: перерозподіл ВВП, фіскальна функція, фінансування громадських послуг, стимулювання економічного зростання, контролююча.

Література [21; 22; 26; 28; 30]

Тема 2. Територіальна громада як суб’єкт економічної та фінансової діяльності

Поняття територіального колективу. Функції територіальної громади та її роль у функціонуванні економіки країни. Правовий статус територіальної громади. Місцеві бюджети як фонди фінансових ресурсів органів самоврядування. Фінансова автономія місцевого органу влади. Показники фінансової автономії місцевого органу влади.

Взаємовідносини державних і місцевих фінансів. Фінансова політика і роль місцевих органів влади в її реалізації. Особливості функціонування фінансового механізму на рівні місцевого самоврядування. Проблеми становлення і розвитку місцевих фінансів в Україні. Основні напрями зміцнення фінансової незалежності місцевого самоврядування в Україні.

Література [16–19; 22; 28; 33]

Тема 3. Система місцевих бюджетів України

Бюджетний кодекс України — правова основа системи місцевих бюджетів. Місцеві бюджети як система фінансових відносин, що складаються між місцевими та державним бюджетами. Місцеві бюджети як організаційна форма мобілізації частини фінансових ресурсів у розпорядження місцевих органів самоврядування. Види місцевих бюджетів України та їх структура. Права та обов'язки місцевих органів влади та управління щодо формування і використання бюджетів.

Бюджетний процес. Порядок складання проектів місцевих бюджетів, їх взаємозв'язок з проектом Державного бюджету та планами економічного і соціального розвитку регіонів. Порядок розгляду, затвердження та виконання місцевих бюджетів. Порядок складання, розгляду та затвердження звіту про виконання місцевих бюджетів. Особливості затвердження та виконання місцевих бюджетів у разі несвоечасного їх прийняття. Періодичність, структура і терміни подання звітності про виконання місцевих бюджетів. Особливості бюджетного процесу в столиці України м. Києві.

Структура місцевого бюджету: “загальний фонд” і “спеціальний фонд”, їх джерела та порядок формування. Шляхи вдосконалення бюджетного планування.

Література [19–22; 25–28]

Тема 4. Світовий досвід організації фінансів місцевого самоврядування

Міжнародні стандарти організації місцевих фінансів, закріплені в міжнародних хартіях і деклараціях. Європейська хартія місцевого самоврядування про основні принципи організації місцевих фінансів.

Бюджетний федералізм як принцип побудови фінансів місцевого самоврядування. Форми і методи фінансового забезпечення місцевого самоврядування в зарубіжних країнах. Світовий досвід касового виконання місцевих бюджетів.

Види, принципи та інструменти взаємодії державного і місцевих бюджетів у зарубіжних країнах. Порядок “вертикального” та “горизонтального” бюджетного вирівнювання. Світовий досвід надання бюджетних трансфертів місцевим органам влади.

Можливість застосування світового досвіду організації місцевих фінансів в Україні з урахуванням її історичних, економічних і демографічних особливостей.

Література [29; 35; 38]

Змістовий модуль II. Доходи і видатки місцевих бюджетів

Тема 5. Фінансові ресурси місцевого самоврядування

Місцеві фінансові ресурси: централізовані та децентралізовані фонди коштів. Поняття комунальної власності. Види комунальної власності. Доходи від комунальної власності як реалізація права власності. Державний кредит на рівні місцевих бюджетів. Баланс фінансових ресурсів і витрат регіону.

Особливості формування доходів місцевих бюджетів. Методи мобілізації грошових коштів до місцевих бюджетів. Податкові та неподаткові методи формування доходів місцевих бюджетів. Формування умов для збільшення зацікавленості органів місцевого самоврядування в мобілізації додаткових доходів.

Загальнодержавні та місцеві податки та збори в податковій системі України. Поняття і склад закріплених доходів, що формують міжбюджетні трансферти. Розподіл надходжень від прибуткового податку громадян між місцевими бюджетами. Склад доходів бюджету Автономної Республіки Крим, обласних і районних бюджетів, що включаються у міжбюджетні трансферти. Склад доходів місцевих бюджетів, що не підлягають перерозподілу через міжбюджетні трансферти. Джерела формування спеціального фонду та бюджету розвитку із переліку доходів, що не підлягають зарахуванню у фонд міжбюджетних трансфертів.

Участь органів місцевого самоврядування у фінансово-кредитних відносинах. Підвищення стійкості доходів місцевих бюджетів і подальший розвиток місцевого самоврядування. Особливості формування доходів бюджету в столиці України.

Література [19–23; 25; 28; 29; 31; 32; 37]

Тема 6. Видатки місцевих бюджетів

Поняття бюджетних призначень (бюджетних повноважень). Характеристика видатків місцевих бюджетів кожного рівня та бюджету Автономної Республіки Крим. Склад видатків спеціального фонду місцевих бюджетів. Видатки бюджету розвитку у складі місцевих бюджетів. Розмежування видатків між місцевими бюджетами різних рівнів, які враховуються при розрахунках міжбюджетних трансфертів.

Призначення і принцип розрахунку фінансового нормативу бюджетної забезпеченості за видами видатків. Призначення коригуючих коефіцієнтів до нормативів фінансової забезпеченості та фактори, що на них впливають.

Порядок планування та фінансування соціально-культурних установ. Розрахунки основних показників кошторисного фінансування. Види кошторисів. Поєднання бюджетного фінансування з розвитком платних послуг населенню, виконання робіт за договорами з підприємствами, організаціями, установами на госпрозрахункових засадах.

Специфіка планування і фінансування інвестицій у сферу матеріального виробництва, житлового будівництва, будівництва об'єктів соціально-культурного призначення. Фінансування видатків з бюджету столиці України м. Києва.

Література [20–22; 24; 27; 28; 31]

Тема 7. Міжбюджетні відносини в Україні

Сутність міжбюджетних відносин в Україні. Розподіл видатків відповідно до розподілу повноважень між державною владою і органами місцевого самоврядування. Порядок передачі делегованих місцевим бюджетам державних повноважень за рівнями місцевих бюджетів та їх фінансування. Визначення розміру міжбюджетних трансфертів на передані (делеговані) державні повноваження.

Інструменти бюджетного регулювання у взаємовідносинах місцевих бюджетів з Державним бюджетом: власні доходи, відсоткові відрахування від загальнодержавних податків і прибутків, дотації вирівнювання, субсидії, субвенції, внески до Державного бюджету України, міжбюджетні взаєморозрахунки, бюджетні позички. Взаємовідносини в бюджетній сфері між різними рівнями місцевих бюджетів, їх особливості. Порядок використання інструментів бюджетного регулювання між різними рівнями місцевих бюджетів.

Сутність і принципи визначення за видами видатків обсягів дотацій вирівнювання в окремі місцеві бюджети. Розрахунок дотації загального вирівнювання та коштів, що надходять до Державного бюджету з бюджету Автономної Республіки Крим, обласного бюджету та бюджетів міст Києва і Севастополя.

Суперечності в побудові системи взаємовідносин місцевих бюджетів з Державним бюджетом. Шляхи вдосконалення міжбюджетних відносин в Україні.

Література [22; 27; 28; 32]

Тема 8. Управління фінансами на регіональному рівні

Державне регулювання фінансової діяльності органів місцевого самоврядування. Роль місцевих фінансових органів у системі виконавчої влади. Компетенція місцевих органів влади в галузі фінансів, їх участь у бюджетному процесі. Права й обов'язки органів місцевого самоврядування і місцевих органів виконавчої влади на етапах складання, розгляду, затвердження і виконання бюджету.

Системи касового виконання бюджету: банківська, казначейська та змішана, їх характеристика, переваги і недоліки.

Необхідність фінансового контролю на рівні місцевих органів влади та управління, методи і види фінансового контролю. Внутрішній та зовнішній фінансовий контроль на місцевому рівні. Органи, які здійснюють фінансовий контроль. Організація фінансового контролю на місцевому рівні. Контроль фінансових органів за формуванням і використанням коштів місцевих бюджетів і власних коштів бюджетних установ. Особливості контролю фінансових органів за використанням грошових фондів, виділених на освіту, охорону здоров'я, культуру, місцевому господарству. Аудит як форма регіонального фінансового контролю.

Література [20; 22; 24; 26–28; 31; 35]

Тема 9. Фінанси підприємств комунальної власності

Фінанси підприємств комунальної форми власності — складова місцевих фінансів. Видатки з місцевих бюджетів на фінансування підприємств комунальної власності та особливості їх планування.

Особливості організації фінансів підприємств комунальної форми власності, їх склад і структура. Особливості грошових надходжень підприємств, їх склад та економічна характеристика.

Виручка від реалізації продукції, робіт і послуг, її розподіл на підприємствах комунального господарства. Фонд відшкодування. Валовий дохід. Фонд оплати праці. Балансовий і чистий прибуток підприємств комунальної форми власності. Розподіл прибутку цих підприємств. Фонди грошових коштів, що формуються за рахунок прибутку, їх особливості.

Фінансовий стан підприємств комунальної форми власності. Система показників оцінки фінансового стану. Ліквідність і платоспроможність підприємств. Оцінювання майна об'єктів, що підлягають приватизації. Оборотні кошти підприємств комунальної форми власності та методи визначення їх потреби. Показники стану та ефективності використання оборотних коштів.

Фінанси житлово-комунального господарства — складова місцевих фінансів. Проблеми фінансового забезпечення підприємств житлово-комунального господарства. Особливості формування доходів ЖЕКів: їх склад і економічна характеристика. Склад і структура видатків підприємств житлово-комунального господарства. Фонд оплати праці. Балансовий прибуток і збитки житлово-експлуатаційних контор.

Особливості фінансування витрат на технічне обслуговування жилих будинків, вивезення сміття та поточний ремонт житлового фонду. Порядок розрахунків дотації на покриття збитків та експлуатації житлового фонду, на капітальний ремонт житлового фонду.

Фінансування цільових комплексних програм поліпшення благоустрою житла, розроблених радами народних депутатів відповідного рівня. Проблеми та основні напрями вдосконалення організації фінансів житлово-комунального господарства.

Література [20; 22; 28; 36; 37]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота виконується у вигляді реферату на одну з наведених нижче тем або за програмним матеріалом. Обов'язковою умовою контрольної роботи є наявність у списку літератури законодавчих і нормативних актів, регулюючих сферу порушених у рефераті питань.

Реферат повинен містити такі розділи: вступ, основну частину, висновки, список використаної літератури, додатки (за необхідності).

Загальний обсяг контрольної роботи – 15–20 сторінок машинописного тексту на папері формату А4. Контрольна робота оформлюється відповідно до “Методичних рекомендацій з підготовки та оформлення контрольних завдань і робіт” Академії.

Номер теми реферату студент вибирає за першою літерою свого прізвища (див. таблицю).

Перша літера прізвища студента	Номер теми контрольної роботи	Перша літера прізвища студента	Номер теми контрольної роботи
А	1	О	15
Б	2	П	16
В	3	Р	17
Г	4	С	18
Д	5	Т	19
Е	6	У	20
Є	7	Ф	21
Ж	8	Х	22
З	9	Ц	23
І	10	Ч	24
К	11	Ш	25
Л	12	Щ	26
М	13	Ю	27
Н	14	Я	28

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Особливості та характерні ознаки фінансових відносин у сфері місцевих фінансів.
2. Соціально-економічні функції місцевих фінансів.
3. Стратегія і тактика фінансової політики місцевих рад народних депутатів. Особливості функціонування фінансового механізму на місцевому рівні.
4. Вплив місцевих фінансів на економічний розвиток регіонів.
5. Організація управління фінансами на місцевому рівні.
6. Економічне та соціальне значення місцевих бюджетів.
7. Роль місцевих бюджетів в економічному і соціальному розвитку регіонів.
8. Види місцевих бюджетів та особливості їх формування і використання.
9. Розпорядники коштів, їх права та обов'язки.

10. Джерела, склад і структура доходів місцевих бюджетів.
11. Види податкових надходжень до місцевих бюджетів.
12. Роль загальнодержавних і місцевих податків і зборів у формуванні місцевих бюджетів.
13. Місцеві позики як інструмент поновлення доходів місцевих бюджетів.
14. Склад і структура видатків місцевих бюджетів.
15. Особливості планування видатків на освіту.
16. Проблеми фінансування видатків на лікувальні заклади.
17. Методи бюджетного нормування.
18. Інструменти міжбюджетних відносин.
19. Об'єкт взаємовідносин місцевих бюджетів з Державним бюджетом України.
20. Власні доходи місцевих бюджетів – основа фінансової незалежності місцевого самоврядування.
21. Призначення та види бюджетних трансфертів.
22. Особливості фінансового планування в бюджетній сфері на місцевому рівні.
23. Роль фінансових відділів, управлінь і податкових інспекцій у фінансовому плануванні регіонів.
24. Контроль фінансових органів за формуванням і використанням коштів місцевих бюджетів і комунальних підприємств.
25. Фінансове планування на підприємствах комунальної власності.
26. Розподіл виручки та прибутку підприємств комунальної власності.
27. Бюджетний федералізм. Структура місцевих бюджетів у зарубіжних країнах.
28. Світовий досвід організації місцевих фінансів та його застосування в Україні.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Місцеві фінанси як складова загальнодержавних фінансів.
2. Об'єктивні передумови виникнення місцевих фінансів.
3. Чинники, що зумовлюють необхідність місцевих фінансів.
4. Зміст фінансових відносин, що виникають на місцевому рівні.
5. Функція місцевих фінансів як інструмента перерозподілу ВВП.
6. Фіскальна функція місцевих фінансів.

7. Роль місцевих фінансів у наданні громадських послуг.
8. Роль місцевих фінансів у забезпеченні економічного зростання.
9. Склад місцевих фінансів: централізовані та децентралізовані місцеві фінанси.
10. Сутність регіональної фінансової політики і роль місцевих органів влади в її реалізації.
11. Характеристика фінансового механізму на місцевому рівні.
12. Складові елементи фінансового механізму регіональних фінансів. Методи фінансового планування.
13. Основні фінансові показники, нормативи, стимули, які використовуються на місцевому рівні.
14. Завдання управління фінансами на місцевому рівні.
15. Принципи поділу функцій між державою та місцевим самоврядуванням. Власні та делеговані функції.
16. Сутність поняття територіального колективу (територіальної громади).
17. Правовий статус, матеріальна та фінансова основа існування територіальної громади.
18. Особливості економічної діяльності територіальних громад. Поняття публічності економічної діяльності.
19. Зміст фінансової, організаційної та адміністративної автономії місцевих органів влади.
20. Кількісні показники фінансової незалежності органів місцевої влади.
21. Поняття податкоспроможності адміністративної одиниці.
22. Визначення місцевого бюджету як головної складової місцевих фінансів.
23. Сутність бюджетних відносин, які виникають у процесі формування та використання бюджетів різних рівнів місцевої влади.
24. Види місцевих бюджетів, які формуються і використовуються в Україні.
25. Права та обов'язки місцевих органів влади й управління, що виникають у процесі формування та використання бюджету.
26. Бюджетний процес на рівні місцевих фінансів.
27. Порядок складання проектів місцевих бюджетів.
28. Взаємозв'язок місцевих бюджетів з проектом державного бюджету та планами соціального та економічного розвитку регіонів.
29. Форми фінансового регулювання місцевих бюджетів в умовах ринкових відносин.

30. Порядок внесення змін у призначені бюджетні асигнування.
31. Роль місцевих бюджетів у соціальному та економічному розвитку регіонів.
32. Податкові джерела доходів місцевих бюджетів.
33. Неподаткові джерела доходів місцевих бюджетів.
34. Загальнодержавні податки, збори та нормативи відрахувань, які закріплюються за місцевими бюджетами.
35. Місцеві податки і збори, які справляються на території України.
36. Розподіл податкових доходів між місцевими бюджетами різних рівнів.
37. Доходи, що враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів.
38. Доходи, що не враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів.
39. Сутність комунального кредиту як фінансово-кредитних відносин місцевих органів влади.
40. Форми комунального (місцевого, муніципального) кредиту.
41. Регламентація випуску цінних паперів (муніципальних позик) місцевих органів влади в Україні.
42. Склад видатків місцевих бюджетів різних рівнів.
43. Сутність кошторисного фінансування.
44. Характеристика нормативних показників, що лежать в основі кошторисних витрат.
45. Основні напрями вдосконалення бюджетного планування.
46. Порядок планування витрат на школи та групи продовженого дня.
47. Особливості планування видатків на школи-інтернати та дошкільні установи.
48. Планування фінансів закладів охорони здоров'я.
49. Особливості планування і фінансування видатків на культурно-освітні заклади.
50. Особливості фінансування підприємств комунальної форми власності.
51. Завдання господарської діяльності бюджетних закладів на платній основі.
52. Сутність міжбюджетних відносин в Україні.
53. Взаємовідносини місцевих бюджетів з Державним бюджетом, їх особливості.

54. Розподіл видатків відповідно до розподілу повноважень між державною владою і органами місцевого самоврядування.
55. Забезпечення місцевих бюджетів доходними джерелами для виконання власних і делегованих державою фінансових зобов'язань.
56. Використання у процесі виконання бюджету різних форм взаємодії між Державним і місцевими бюджетами.
57. Інструменти бюджетного регулювання у взаємовідносинах місцевих бюджетів з Державним бюджетом.
58. Взаємовідносини в бюджетній сфері між різними рівнями місцевих бюджетів, їх особливості.
59. Порядок використання інструментів бюджетного регулювання між різними рівнями місцевих бюджетів.
60. Порядок розрахунку дотації вирівнювання місцевим бюджетам.
61. Шляхи вдосконалення міжбюджетних відносин в Україні.
62. Особливості управління фінансами на місцевому рівні.
63. Особливості організації управління фінансами в бюджетній та виробничій сферах.
64. Завдання та організація казначейської системи виконання бюджетів.
65. Сутність казначейсько-банківської системи виконання бюджетів.
66. Задачі фінансового контролю на рівні місцевих органів влади та управління.
67. Види фінансового контролю на рівні місцевих органів влади та управління.
68. Фінансові органи, що контролюють використання грошових фондів, виділених на освіту.
69. Особливості контролю фінансових органів за використанням грошових фондів, виділених на охорону здоров'я.
70. Особливості фінансового контролю в установах культури.
71. Організація фінансового контролю на підприємствах комунальної форми власності.
72. Галузева структура комунального сектору України.
73. Особливості організації фінансів підприємств комунальної форми власності як складової місцевих фінансів.
74. Характеристика складу та структури грошових надходжень на підприємствах комунальної форми власності.
75. Особливості цінової політики у житлово-комунальній сфері в Україні. Комунальні платежі.

76. Порядок розподілу доходів від реалізації продукції, робіт і послуг підприємств комунальної форми власності.
77. Загальна характеристика системи оподаткування підприємств комунальної форми власності.
78. Сутність і джерела формування оборотних коштів підприємств комунальної форми власності.
79. Порядок фінансового забезпечення відтворення основних фондів комунальних підприємств.
80. Необхідність і значення оцінювання фінансового стану комунальних підприємств.
81. Методи і показники оцінювання фінансового стану комунальних підприємств.
82. Європейська хартія про місцеве самоврядування.
83. Європейська хартія про основні принципи організації місцевих фінансів.
84. Бюджетний федералізм як принцип побудови фінансів місцевого самоврядування.
85. Форми та методи фінансового забезпечення місцевого самоврядування в зарубіжних країнах.
86. Світовий досвід касового виконання місцевих бюджетів.
87. Види, принципи та інструменти взаємодії Державного та місцевих бюджетів у зарубіжних країнах.
88. Порядок “вертикального” та “горизонтального” бюджетного вирівнювання.
89. Світовий досвід надання бюджетних трансфертів місцевим органам влади.
90. Можливість застосування світового досвіду організації місцевих фінансів в Україні з урахуванням її історичних, економічних і демографічних особливостей.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Законодавчо-нормативна

1. *Конституція* України. — К.: Вікар, 1996.
2. *Бюджетний кодекс* України. — К.: Вид. дім, 2002.
3. *Закон* України “Про затвердження Конституції Автономної Республіки Крим” від 23 грудня 1998 р.
4. *Закон* України “Про місцеве самоврядування в Україні” від 21 травня 1997 р. // Уряд. кур’єр. — 1997. — 14 черв.

5. *Закон України “Про місцеві державні адміністрації”* від 12 травня 1999 р. // Уряд. кур’єр. — 1999. — 15 трав. — № 89. — С. 5–7.
6. *Закон України “Про місцеві ради народних депутатів та місцеве і регіональне самоврядування”* від 27 березня 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 28.
7. *Закон України “Про столицю України — місто-герой Київ”* від 15 січня 1999 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 11.
8. *Закон України “Про приватизацію майна державних підприємств”* від 4 березня 1992 р. // 36 нормат. актів з реформування власності. — К.: Урожай, 1993. — С. 4–23.
9. *Указ Президента України “Положення про місцеву державну адміністрацію”* від 24 липня 1992 р. // *Голос України*. — 1992. — 8 серп.
10. *Указ Президента України “Положення про обласну, Київську, Севастопольську міську державну адміністрацію”* від 21 серпня 1995 р. // Уряд. кур’єр. — 1995. — 29 серп.
11. *Указ Президента України “Про впорядкування внутрішніх та зовнішніх запозичень, що проводяться органами місцевого самоврядування”* від 18 червня 1998 р. // *Галицькі контракти*. — 1998. — № 26.
12. *Декрет Кабінету Міністрів України “Про місцеві податки і збори”* від 20 травня 1993 р. № 56-93. // *Голос України*. — 1993. — 11 черв.
13. *Постанова Кабінету Міністрів України “Про розмежування державного майна України між загальнодержавною (республіканською) власністю і власністю адміністративно-територіальних одиниць (комунальною власністю)”* від 5 листопада 1991 р. // *Збірник постанов Уряду України*. — 1991. — № 12. — С. 71–84.
14. *Наказ Міністерства фінансів України “Про затвердження Бюджетної класифікації”* від 3 грудня 1997 р. № 265.
15. *Положення про порядок випуску та обігу облігацій місцевих позик: Затв. рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку* від 13 жовтня 1997 р. № 48 // Уряд. кур’єр. — 1997. — 27 груд.
16. *Всесвітня декларація місцевого самоврядування // Міське та регіональне самоврядування України*. — 1994. — Вип. 1–2 (6–7). — С. 65–69.

17. *Декларація* о принципах местного самоуправления в государствах — участниках Содружества: Межпарламентская ассамблея государств — участников Содружества Независимых Государств // Вестн. Межпарламент. ассамблеи. — СПб., 1993. — № 1. — С. 160–164.
18. *Хартія українських міст* / Асоціація міст України. — К., 1997. — 29 с.

Основна

19. *Бюджетна система України: Навч. посіб. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл.* / С. І. Юрій, Й. М. Бескид та ін. — К.: НІОС, 2000.
20. *Бюджетна система: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц.* / В. М. Опарін та ін. — К.: КНЕУ, 2000.
21. *Василик О. Д., Павлюк К. В.* Державні фінанси України: Навч. посіб. для студ. екон. спец. вузів. — К.: Вища шк., 1997.
22. *Гапонюк М. А., Яцюта В. П., Славкова А. А.* Місцеві фінанси: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. — К.: КНЕУ, 2002.
23. *Єпіфанов А. О., Сало І. В., Д'яконова І. І.* Бюджет і фінансова політика України: Навч. посіб. для студ. екон. ф-тів вузів. — К.: Наук. думка, 1997.
24. *Єпіфанов А. О., Сало І. В.* Регіональна економіка: Навч. посіб. для студ. екон. спец. вузів. — К.: Наук. думка, 1999.
25. *Кіреєв О. І.* Казначейське обслуговування місцевих бюджетів: проблеми та шляхи вдосконалення // *Фінанси України.* — 2001. — № 5. — С. 34–41.
26. *Кириленко О. П.* Місцеві бюджети України (історія, теорія, практика) // Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — К.: НІОС, 2000.
27. *Кравченко В. І.* Місцеві фінанси України: Навч. посіб. — К.: Знання, 1999.
28. *Павлюк К. В.* Фінансові ресурси держави. — К.: НІОС, 1998.
29. *Пасічник Ю. В.* Бюджетна система: Навч. посіб. для студ. екон. спец. вузів. — Черкаси: Відлуння, 1999.
30. *Петренко Ю. В., Рожко О. Д.* Місцеві фінанси. — К.: Кондор, 2004.

Додаткова

31. *Демків О.* Місцеві бюджети США // *Економіка України.* — 1995. — № 6. — С. 81–84.
32. *Місцеві бюджети, податки і збори (закон, практика, проблеми).* — К.: Парлам. вид-во, 2000.

33. *Муниципальный менеджмент: Учеб. пособие* / Под ред. Т. Т. Морозовой. — М.: ЮНИТИ, 1997.
34. *Постовой Н. В.* Муниципальное право: Учебник. — М., 1998.
35. *Симоненко В. К.* Регионы Украины. Проблемы развития. — К.: Наук. думка, 1997. — 263 с.
36. *Слухай С. В.* Дотації, субсидії та субвенції як інструменти бюджетного регулювання в зарубіжних країнах // Наукові праці НДФІ. — 1998. — № 6. — С. 14–24.
37. *Финансы: Учебник для студ. вузов по экон. спец.* / Л. А. Дробозина, Г. Б. Поляк, Ю. Н. Константинова и др. — М.: ЮНИТИ, 1999. — 527 с.
38. *Харлоф З.* Местные органы власти в Европе / Пер. с англ. В. Й. Каштанова. — М.: Финансы и статистика, 1992. — 208 с.

МАУП

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Тематичний план дисципліни “Місцеві фінанси”	3
Зміст дисципліни “Місцеві фінанси”	4
Вказівки до виконання контрольної роботи	9
Теми контрольних робіт	10
Питання для самоконтролю	11
Список літератури	15

Відповідальний за випуск *Ю. В. Нешкуненко*
Редактор *Т. М. Тележенко*
Комп’ютерне верстання *Г. В. Макуха*

Зам. № ВКЦ-4623

Формат 60×84/₁₆. Папір офсетний.

Друк ротатійний трафаретний. Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб’єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*